

STEM-rapport: Regulering van onzekere risico's van nanomaterialen

“Het voorzorgsbeginsel zal een belangrijke rol (gaan) spelen in de toekomstige regulering van nanomaterialen. De wetenschappelijke onzekerheid over de risico's van nanomaterialen mag geen reden zijn om bij dreigende risico's maatregelen uit te stellen”. Dit zijn een paar van de vele conclusies uit het rapport van de Structurele Evaluatie Milieuwetgeving (STEM), die vanaf 2004 jaarlijks voor een aantal actuele onderwerpen/ terreinen de milieuwetgeving evalueert. “Regulering van onzekere risico's van nanomaterialen” is hun meest recente rapport.

In het rapport wordt voor drie verschillende deelgebieden, milieu, consumentenbescherming en arbeidsomstandigheden, de nationale en EU-wetgeving geïnventariseerd en geanalyseerd. Hierin is de centrale vraag: “Welke bevoegdheden hebben overheden om de productie, verwerking, gebruik en afvalfase van (producten met) nanomaterialen met onzekere risico's te reguleren. En wat zijn de verplichtingen van bedrijven om de veiligheid van mens en milieu te waarborgen?”

De onderzoekers komen tot de conclusie dat:

1. wetenschappelijke en praktische kennislacunes, en het ontbreken van definities en nanospecifieke bepalingen zich voordoen op alle drie de gebieden.
2. verplichtingen voor onderzoeks- en informatieverstrekking voor bedrijven verschillen per deelgebied.
3. knelpunten in de EU-stoffenregelgeving doorwerken in de milieu-consumentenbescherming- en arboregelgeving.
4. er mogelijkheden zijn tot aanvullende nationale regulering zijn, omdat de EU-regelgeving het onderwerp nanomaterialen niet uitputtend regelt
5. gezien de onzekere risico's van nanomaterialen zal het voorzorgsbeginsel op alle drie de gebieden een belangrijke rol gaan spelen.

STEM is het samenwerkingsverband tussen het Centrum voor Milieurecht (CvM, Universiteit van Amsterdam), Maastrichts Europees instituut voor Transnationaal Rechtswetenschappelijk Onderzoek (METRO, Universiteit Maastricht), het Instituut voor Milieuvraagstukken (IVM, Vrije Universiteit Amsterdam) en ARCADIS.

Meer resultaten en conclusies van deze evaluatie zijn te vinden op de website

evaluatiemilieuwetgeving.nl.

Overweging KIR-nano: Binnen het gehele gebied van nanomaterialen komen zowel in Europa als daarbuiten steeds meer initiatieven om daar waar mogelijk de regelgeving aan te scherpen voor nanotechnologie. Een voltooid voorbeeld is de Cosmetics-richtlijn waarin staat dat het vermelden van nano-ingrediënten in cosmetische producten verplicht is. De Novel food -richtlijn vermeldt dat nieuwe voedingsmiddelen, geproduceerd met nanotechnologie, eerst een risicobeoordeling moeten ondergaan, voordat ze mogen worden opgenomen op lijst van nieuwe voedingsmiddelen in de EU.

Dit zijn verschillende manieren hoe nu om te gaan met de nog aanwezig kennislacunes en de nog beperkte mogelijkheden om kennis te delen tussen de verschillende stakeholders.

Bepaalde wetenschappelijk kennislücken zullen niet op korte termijn zijn ingevuld. Een betrouwbare database met productinformatie zou dat gat wellicht deels kunnen vullen. Het is immers een instrument dat direct nuttig is voor meerdere partijen. De risicobeoordelaar krijgt de beschikking over een beter uitgangspunt voor zijn beoordelingen, en de consument een hulpmiddel bij het maken van een keuze.